

Lezingen: Jeremia 33: 14-16 en Lucas 21: 25 – 31

“Als je vandaag de dag de nieuwsuitzendingen voor de tv bekijkt, of de krant leest en dan geconfronteerd wordt met het leven van alle dag, dan kun je twee dingen doen: of je sluit je ogen voor de werkelijkheid, of je droomt weg en denkt: het zal allemaal wel, laat maar waaien..

Anders gezegd, het is of 1. Je kruipt, en gaat achteroverzitten, lekker niksdoen, of 2. Je bent geïnteresseerd. Je wil erbij zijn, je wil oog hebben voor de feiten. “

Zo begon ik mijn eerste toespraak in De Tronk, nadat we besloten hadden de vieringen maandelijks te gaan houden. Op mijn vertwijfelde gedachte welke inhoud ik aan de lezingen voor vandaag zou geven, kwam Jenny op het een lumineus idee deze allereerste toespraak als uitgangspunt te nemen. Ik heb haar idee dankbaar aanvaard.

Met de vraagstelling dus ‘of je weg te kruipen’ dan wel ‘oog wil hebben voor’.. en je de tweede en laatste optie je het meest aanstaat, al je proberen de situatie om je heen, zowel in maatschappij als kerk te begrijpen, te plaatsen. Je kan er dan een hele kluit aan hebben er over na te denken in hoever de zaken in elkaar steken, welke verbanden er te leggen zijn. Waarom doen mensen zoals ze doen? want je leeft in die wereld, en die wereld is ook jouw zaak.

Met de lezingen van vandaag worden we even teruggezet in de Nieuwtestamentische tijd en kijken we met Lucas mee. Lucas ziet dat Jezus oog heeft voor de feiten van zijn tijd.

Aan de theologie van het latere denken over Jeremia, zoals we vanmorgen hebben horen voorlezen, zal Lucas zeker niet hebben meegedaan. Lucas zet de uitspraken van Jezus heel bewust in de directe rede. Dat doet hij met opzet. Hij wil ons laten inzien dat met Jezus hij een man heeft leren kennen, die er niet voor terugdeinsde precaire situaties in zijn tijd te doorzien. Niets ontsnapt hem van wat er rondom hem gebeurt of zelfs geloofd wordt. Hij bleek een Man met visie te zijn. Iemand die niet bleef steken in de ellende van dat ‘hier en nu’. Hij is Iemand die als het ware over bergen heen kan kijken!

Lucas probeert ons dan met zijn verhalen mee te nemen, te laten voelen hoe het is om, met hem, visie te hebben, over bergen heen te kijken. Hij had daar alle redenen voor.

Jeruzalem, zijn hoofdstad, was economisch en maatschappelijk ten gronde gevoerd, de stad to be was platgebombardeed, zelfs geen tempel had het nog kunnen redden. De tempel was immers het geloof van de offerdiensten? De veroveraars, die Romeinen hadden daarmee ‘de joodse staat’ een flinke nederlaag bezorgd, de bevolking over de kling gejaagd. Als tegenwicht nu, na dat verschrikkelijke jaar 70 wil Lucas zijn lezer een hart onder de riem steken,

zijn lezer moed in spreken. En ik kan me dan zo goed indenken dat met dat gegeven van een ingestorte economie, en een verwoeste stad, Lucas zo'n 60 jaar nadien de lijnen duidelijk voor zich ziet uitgestippeld. Want zijn geschiedenis leerde hem, deed hem geloven en inzien, dat de Mensenzoon zich zou gaan voordoen als 'komend op een wolk met grote macht en heerlijkheid'

Een adventsgedachte bij uitstek! In prachtige poëtische woorden ziet hij de oplossing nabij. De Mensenzoon komt met heldere oplossingen. Als een visioen schittert het hem voor ogen. Ik kan me zo indenken dat hij er warm van werd. De toekomst ligt immers voor de mensen open? Er wacht ruimte na zo'n diepe crisis: De 'God van de hemelse machten' komt de mensheid te hulp. Er ontstaat een bewustwording dat na een crisis er ruimte komt, er wederopbouw zal plaatsvinden.

Nu wisten we al dat Lucas zich laat kennen als de specialist van de mooie verhalen. Verhalen die tot het hart spreken, met parabels die de beelden vangen. Je mag je dan ook zeker afvragen of Lucas zich er bewust van is geweest in hoeverre zijn verhalen ook 'over bergen heen' – en dan in de betekenis van jaren later - nog interessant zouden zijn.

Men leefde immers met een totaal ander verwachtingspatroon? Zal hij hebben kunnen bevroeden, dat zijn verhalen tot op de dag van vandaag gelezen worden en als voorbeeld zouden dienen om mensen ruimte te bieden...power te geven, verwachtingen te koesteren!? Het leven niet alleen te nemen zoals het zich op dit moment voordoet? Bakens kunnen verzetten? Verbinding te leggen tussen verleden en heden?

Ik denk dat we gevoeglijk kunnen aannemen dat Lucas zijn lezers van toen zeker de gelegenheid wilde geven met hem mee te kijken en wellicht ook mee te beleven en zelf mee op 'een wolk plaats te nemen' die toekomst tegemoet te gaan.

Lucas ziet dat dan niet alleen voor de enkeling maar voor al die tijdgenoten die zoeken naar die verbindende factor in hun leven, waar uitzicht – waar visie tot stand kan komen.

Treden we dan niet automatisch met die verbindende factor in dat domein dat wij religie noemen? Verbindende factor voor mensen en door mensen. Verbondenheid om met elkaar te leven en te beleven, maar vooral ook met elkaar de toekomst aan te gaan?

Laten we nu niet verwachten dat Lucas ziet dat Jezus met economische oplossing komt. Oh nee. Als we die verhalen lezen dan hebben we het over meer dan alleen maar economie, dan hebben we het over meer dan alleen onze rede, ons verstand. Dan hebben we het over een verbondenheid met mensen die verder gaat dan blote feiten. Met onze symbolen, onze herkenningstekens

bevestigen wij dan elkaar. Herinneren we er ons aan dat er meer is dan onze rede. Met uitdrukkingen, tekenen en handelingen van geloof en hoop. Niet blijven staren in het niets.

Onze evangelieschrijver van vanmorgen wil aan die verbondenheid graag handen en voeten aan geven, wil met zijn terugblik niet alleen zijn geschiedenis weergeven van toen en toen, maar voorbeelden stellen die tot nadenken stemmen. Je een end op weg helpen hobbels in je leven aan te kunnen. Je niet laat zitten met je handen in het haar.

Je goede gevoel weer terug willen geven. Je uitstraling weer doet ontwaken.

Nu kon die Lucas bevroeden, wist toen al, dat het l'histoire se repète, die geschiedenis dat zich elke keer maar weer herhaalt, ook toen al gold. Dan begrijpen we meteen, waarom hij dit hoofdstukje eindigt met de parabel over de uitbottende vijgenboom.

De boom die 2 x per jaar vruchten voortbrengt. De boom die symbool staat voor een herkenbare dracht. Als de takken zacht worden en zijn bladeren zich ontpoppen, dan weten we dat de nieuw leven in aantocht is.... Lucas wil met deze simpele metafoor er kracht bijzetten dat ook het leven van de mens na een periode van ellende, na een bijna doodervaring.... weer zal uitbotten, tot leven komen. Bladeren zullen weer aan de bomen verschijnen. Jij mens zult dan elke keer weer gaan ontdekken, ondanks zorg, ondanks inspanning, ondanks misschien wel tegenwerking in je leven, dat nieuw leven gaande is. Je de oudere opgedane ervaring een plaats hebt gegeven, zeggen we dan.

De kerk geeft daar zo mooi een symbolische uiting aan. Met olie op onze hoofden als symbool van nieuw leven: jij mens, bent met kracht en liefde uitgerust om de toekomst aan te kunnen! Wees niet bang er tegenaan te gaan, de nacht loopt heus ten einde, want dat 'rijk van God' is nabij. Dat rijk met zijn eigen tijd, met zijn eigen wendingen. Onze tijd! Laten we beginnen!

Met het weer aanhalen van de belangrijkste delen uit mijn toespraak uit 2006 ging ik weer even terug in de tijd van het advent van toen. Het was onze 1e viering van Schrift en Tafel, die we vanaf dat moment maandelijks zouden gaan houden.

Ik was al bijna een jaar aangesteld als pastor als opvolger van Maurits Damste. Ik zou dat voor een jaartje doen, Marcel zou mij opvolgen. Het liep dus even anders.

Na veel geëxperimenteer op welk moment we een gebedsmoment zouden aanbieden, hadden we als werkgroep besloten dan maar de 1e zondag van de

maand te nemen. Makkelijk te onthouden. Het was aan mij daar uitvoering aan te geven.

Al snel in contact gekomen met pianiste Mariëtte Bos boften we geweldig. Mariëtte bood haar diensten aan de vieringen met de piano te begeleiden. Het was genieten haar spel te beluisteren. Nog altijd!

Maar dat niet alleen. Ook de theologen Riekje, Leo en Marcel behoorden tot de eersten die de spits afbeten voor de voortgang van de vieringen. Ik stond niet alleen.

Veel zaken passeerden in de afgelopen jaren de revue. Heel veel leuke en onverwachte dingen kwamen op je af, maar helaas ook droevige zaken deden zich voor. Een ding stond als een paal boven water: Als Tronk waren we zichtbaar in winderige straten op IJburg, straten die net waren opgeleverd en mensen vaak ronddoelden omdat het thuis zo stil en saai was.

Toen er plotseling een allereerste dodelijk slachtoffer viel was ik er als pastor van de Tronk dan ook snel bij om samen met Peter Lakke van de Neptunusschool een rouwmoment voor de buurt aan te bieden. We voelden ons als een grote familie in een groeiend dorp. De verbondenheid met elkaar was voelbaar.

We groeiden als Tronk gemeenschap. Een 10-tal kinderen werden er in de afgelopen jaren gedoopt. De 'kerk van morgen' kreeg daarmee een beetje gezicht. Drie huwelijksvieringen vonden plaats. De aangevraagde 4e zat ik helaas dit voorjaar in Turkije.

Of we het wilden of niet. We werden kerk met een breed opgezet spectrum. Een doorn in het oog van onze toenmalige 'financiële onderbouw'. Maar we hielden ons vast aan ons uitgangspunt. Vanuit welke richting men ook binnenkwam. Als Tronk wilden we open zijn zonder drempels. IJburg zonder scheidslijnen!!

Dat veelal de bestaande kerken voor de religieuze mens niet meer aanspreekt, heb ik vele malen moeten horen. De Tronk, als ekklesia, als basis gemeente probeerde dat beeld te veranderen, zonder die kerkelijke traditie weg te denken. De Tafel viering te blijven zien als een dagelijkse symboliek van verbondenheid met God, maar vooral ook met elkaar. De wetenschap dat je ieder moment van je leven spiritueel wordt aangesproken speelt daarin ook een grote rol. Nee niet als collectief, maar als individu, als mens die op ieder moment van zijn bestaan de kans krijgt om – en ik gebruik de metafoor van onze lezing maar weer even - over 'bergen heen te stappen'.

Zeven jaren experiment De Tronk waren en zijn niet weg te denken. De sporen van de ekklesia, zoals we dat ook vandaag weer met elkaar zijn, zullen altijd bij ons blijven.

Zullen voor ons herkenbaar zijn en blijven op andere spirituele momenten.

Lucas zag vanmorgen zijn grote toekomst op een wolk gezeten. Een toekomst die sterk en machtig zal zijn. Die hoop en verwachting ligt binnen ieders bereik. Voor ons allen een taak daarmee door te gaan en het verder te ontdekken.

Moge het zo zijn.

Pim Rijnders